

พิธีสารกฎบัตรอาเซียนว่าด้วย เรื่องกลไกการจับข้อพิพาท

(Protocol to the ASEAN Charter on Dispute
Settlement Mechanisms)

โดย ออท. วศิน อีรเวชญาณ

ที่ปรึกษากระทรวงการต่างประเทศ

และอดีตหัวหน้าคณะผู้แทนไทยในการประชุมคณะผู้เชี่ยวชาญ
ด้านกฎหมายระดับสูงว่าด้วยกฎบัตรอาเซียน (HLEG)

ภูมิหลัง

- การลงนามกฎบัตรอาเซียน ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 13 สิงคโปร์ เมื่อ 20 พฤศจิกายน 2550
- จัดตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระดับสูงกว่าด้วยกฎบัตรอาเซียน (The High Level Legal Experts' Group on Follow-Up to the ASEAN Charter – HLEG) เพื่อดำเนินการ 3 เรื่อง
 - สถานะนิติบุคคล
 - กลไกระงับข้อพิพาท
 - ประเด็นทางกฎหมายอื่นๆ ภายใต้กฎบัตร

ภูมิหลัง (ต่อ)

- ผู้แทนไทย ได้แก่ ออท. วศิน ธีรเวชญาณ และ ดร. ธเนศ สุจารีกุล
- การประชุม HLEG มีขึ้นระหว่างเดือน ก.ค. 2551 – ธ.ค. 2552
- ความตกลงที่จัดทำขึ้น ได้แก่
 - ความตกลงว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันของอาเซียน
(Agreement on the Privileges and Immunities of ASEAN)
 - พิธีสารกฎบัตรอาเซียนว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาท (Protocol to the ASEAN Charter on Dispute Settlement Mechanisms)

Article 22 (1)

- Member States shall endeavour to resolve peacefully all disputes in a timely manner through dialogue, consultation and negotiation
- รัฐสมาชิกต้องพยายามที่จะระงับข้อพิพาททั้งปวงอย่างสันติให้ทัน่วงที โดยผ่านการสนทนา การปรึกษาหารือ และการเจรจา

Article 23

1. Member States which are parties to a dispute may at any time agree to resort to good offices, conciliation or mediation in order to resolve the dispute within an agreed time limit

Article 23

2. Parties to the dispute may request the Chairman of ASEAN or the Secretary-General of ASEAN, acting in an *ex-officio* capacity, to provide good offices, conciliation or mediation.

Article 22 (2)

**ASEAN shall maintain and establish
dispute settlement mechanisms in
all fields of ASEAN cooperation**

Article 24

1. **ตราสารเฉพาะของอาเซียน** ซึ่งได้กำหนดกลไกการระงับข้อพิพาทไว้เฉพาะสำหรับตราสารนั้น เช่น Charter of the ASEAN University Network , 1992
2. **สนธิสัญญาสันติภาพและความร่วมมือแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้** (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia) สำหรับระงับข้อพิพาทที่ไม่เกี่ยวข้องกับการตีความหรือการใช้ตราสารอาเซียนใดๆ (ใช้สำหรับระงับข้อขัดแย้งทาง**การเมือง**เป็นหลัก)
3. **พิธีสารว่าด้วยกลไกการระงับข้อพิพาทของอาเซียน** (ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism -EDSM) กรณีนี้เป็นการระงับข้อพิพาททาง**เศรษฐกิจ**

Article 25

ในกรณีที่มีได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นเป็นการ
เฉพาะ ให้มีการจัดตั้งกลไกระงับข้อพิพาทที่
เหมาะสม รวมถึงการอนุญาโตตุลาการ สำหรับ
ข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการตีความหรือการใช้
กฎบัตรนี้และตราสารอาเซียนอื่น ๆ

สภาพการณ์ในที่ประชุม HLEG

- มีผลกระทบต่อการยกร่างพิธีสาร
- ผู้แทนบางประเทศมีความรู้กฎหมายระหว่างประเทศน้อย
- รัฐสมาชิกมีระดับการพัฒนาที่ต่างกัน ทำให้มีท่าทีต่างกัน
- อุปสรรคสำคัญที่สุด คือ การใช้หลักจรรยาบรรณ

สาระสำคัญของพิธีสาร

- ลงนามเมื่อ 8 เม.ย. 2553 ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร ประเทศเวียดนาม (อยู่ระหว่างรอการให้สัตยาบัน)
- ข้อ 2(2) คู่กรณีสามารถที่จะเลือกใช้วิธีการระงับข้อพิพาทตามพิธีสารนี้แทนวิธีการระงับข้อพิพาทที่ระบุไว้ในตราสารได้ โดยการทำความตกลงกัน

Article 6 (1)

- The Parties to a dispute may at any time agree to good offices, mediation, or conciliation Proceedings for good offices, mediation or conciliation may begin or be terminated at any time

Article 8

Consultation and Arbitration

- ขั้นตอนแรก การร้องขอเพื่อปรึกษาหารือ
(Consultation)
- ขั้นตอนที่สอง อนุญาโตตุลาการ (Arbitration)
- ขั้นตอนที่สาม คณะมนตรีประสานงานอาเซียน
(ASEAN Coordinating Council –ACC)

Article 9 (4)

ข้อพิพาทที่มีอาจจะจับได้ (Unresolved disputes)

- ข้อ 26 ของกฎบัตรฯ และข้อ 9 (4) ของพิธีสารฯ
- กฎระเบียบว่าด้วยการเสนอข้อพิพาทที่มีอาจจะจับได้ให้ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนพิจารณา (Rules for Reference of Unresolved Disputes to the ASEAN Summit)

ภาคผนวกของพิธีสารฯ

- กฎว่าด้วยการใช้คนกลางที่น่าเชื่อถือ (Rules of Good Offices)
- กฎว่าด้วยการไกล่เกลี่ย (Rules of Mediation)
- กฎว่าด้วยการประนีประนอม (Rules of Conciliation)
- กฎว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการ (Rules of Arbitration)

Article 13

Rights and Obligations of a Third Party

■ คำแถลง (Submission)

Article 15

Arbitral Award

- คำตัดสินของอนุญาโตตุลาการให้ถือว่า
ถึงที่สุดและผูกพันคู่กรณี

Article 15

Compliance with Arbitral Award and Settlement Agreement

- การรายงานสถานะการปฏิบัติตามต่อ
เลขาธิการอาเซียน
- ข้อสรุป หวังว่าพิธีสารจะเป็นเครื่องกระตุ้น
เตือนให้รัฐสมาชิกปรับตัวเร็วขึ้น

ขอขอบคุณ

- ท่านสามารถดาวน์โหลดคำบรรยายและสไลด์ powerpoint ได้ที่ www.mfa.go.th/ASEAN

- asean_th@hotmail.com

- รายการ “เราคืออาเซียน” วิทยูสราญรมย์

AM 1575 Khz ทุกวันศุกร์ เวลา 06.30 – 07.00 น.

One Vision
One Identity
One Community